Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:
- Ontwerp van decreet over de instemming met het samenwerkingsakkoord van 26/04/2023 tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggend samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de federale Staat heeft als doel de oprichting van een centraal fietsregister.

Het centraal fietsregister en de daaraan verbonden diensten beogen het ontwikkelen van een landelijk uniform fietsregistratiesysteem ter preventie van fietsdiefstal en het bevorderen van het teruggeven van ontvreemde rijwielen aan hun eigenaar. Het model voor de in dit samenwerkingsakkoord omschreven fietsregister en registratiesysteem vindt reeds sinds 2019 met succes toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onder de naam 'MyBike Brussels' (https://mybike.brussels/nl/). Het te realiseren Centraal fietsregister betreft een gratis en op vrijwillige basis te gebruiken systeem voor de burger.

Als gevolg van de bevoegdheidsverdelende regels is de betrokkenheid van zowel de federale Staat als de Gewesten noodzakelijk voor de ontwikkeling van een uniform landelijk systeem voor fietsdiefstalpreventie. Daarbij zou de onderliggende databank die het Centraal fietsregister uitmaakt, worden beheerd door de FOD Mobiliteit en Vervoer (back-end) en de interface voor de burger voor de registratie van fietsen, evenals de helpdesk en de verdeling van de stickers beheerd worden door de Gewesten (front-end).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het akkoord van de vier ministers van mobiliteit op de Interministeriële Conferentie voor Mobiliteit (ICM) van 27/04/2021 waar werd verklaard samen een uniform fietsregistratiesysteem uit te werken, ter preventie van fietsdiefstal.

Daarnaast heeft dit dossier ook betrekking op volgende inhoudelijke structuurelementen uit de beleidsnota Mobiliteit en Openbare Werken 2019-2024:

- SD 5 Motiveren en prikkelen tot gedragsverandering en een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur
    - OD 5.1. De omslag maken naar een nieuwe mobiliteits- en logistieke cultuur
- SD 8: Expertise delen en nieuwe samenwerkingen aangaan
    - OD 8.3. Bestuurlijk samenwerken met de federale overheid en de andere gewesten

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Eerste principiële goedkeuring

De Vlaamse Regering verleende op 27 januari 2023 haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de instemming met het samenwerkingsakkoord van xx/xx/202x tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister (VR 2023 2701 DOC. 0076-1 tot en met 0076-4).

2. Tweede principiële goedkeuring

De Vlaamse Regering verleende op 21 april 2023 haar tweede principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de instemming met het samenwerkingsakkoord van xx/xx/202x tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister (VR 2023 2101 DOC. 0423 -1 tot en met 0423 -8).

3. Advies Raad van State

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft op 15 juni 2023 advies 73.525/VR uitgebracht. De Raad van State is van oordeel dat de gewestelijke bijdrage onvoldoende is onderbouwd. De Raad oordeelt dat de federale overheid het project alleen zou moeten beheren.

Dit moet echter worden tegengesproken. Gelet op de doelstellingen van de databank, de context waarin ze is opgezet en het feit dat de oprichting van het centraal fietsregister zowel aan gewestelijke als aan federale bevoegdheden raakt, is de samenwerking tussen de Federale Staat en de Gewesten de enige mogelijke oplossing om tot een optimale uitoefening van de bevoegdheden van elk van hen te komen. De gedetailleerde argumenten, die gebaseerd zijn op een juridisch advies van een gespecialiseerd advocatenkantoor van 31 januari 2022, zijn opgenomen in de geactualiseerde memorie van toelichting.

4.. Interministeriële Conferentie Mobiliteit

Tijdens de Interministeriële Conferentie Mobiliteit van 4 juli 2023 bevestigden de federale Minister van Mobiliteit en de drie gewestelijke Ministers van Mobiliteit hun gemeenschappelijke wil om het MyBike-fietsregister te lanceren via de interfederale aanpak die werd goedgekeurd door het Overlegcomité.

2. INHOUD

ALGEMENE TOELICHTING

Fietsdiefstal blijft een groot probleem in België en Vlaanderen specifiek. Jaarlijks worden gemiddeld 30.000 fietsdiefstallen geregistreerd, waarvan het overgrote deel in Vlaanderen. Het probleem is het grootst in de grote en middelgrote steden. De reële cijfers zijn echter onbekend, want niet elke diefstal wordt aangegeven bij de politie. Fietsdiefstal is voor elke fietser een tegenvaller, zowel economisch als emotioneel. Het grote aantal fietsdiefstallen kan ook een drempel vormen om te beginnen fietsen of te blijven fietsen.

Op de Interministeriële Conferentie voor Mobiliteit (ICM) van 27/04/2021 beslisten de 4 ministers van mobiliteit samen te werken rond een uniform fietsregistratiesysteem, ter preventie van fietsdiefstal en ter promotie van het fietsgebruik. Het voorliggend samenwerkingsakkoord is een eerste resultaat van deze samenwerking. Binnen dit samenwerkingsakkoord wordt de ontwikkeling van een landelijk uniform fietsregistratiesysteem beoogt, dat de naam 'MyBike' zal hebben. Het model voor de in dit Samenwerkingsakkoord omschreven fietsregister en registratiesysteem vindt reeds sinds 2019 met succes toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onder de naam 'MyBike Brussels' (https://mybike.brussels/nl/). Het te realiseren Centraal fietsregister betreft een gratis en op vrijwillige basis te gebruiken systeem voor de burger.

Als gevolg van de bevoegdheidsverdelende regels is de betrokkenheid van zowel de federale Staat als de Gewesten noodzakelijk voor de ontwikkeling van een uniform landelijk systeem voor fietsdiefstalpreventie. Daarbij zou de onderliggende databank die het Centraal fietsregister uitmaakt, worden beheerd door de FOD Mobiliteit en Vervoer (back-end) en de interface voor de burger voor de registratie van fietsen, evenals de helpdesk en de verdeling van de stickers beheerd worden door de Gewesten (front-end).

Het voorliggend Samenwerkingsakkoord is het resultaat van diverse overlegmomenten het afgelopen anderhalf jaar tussen beleidsmedewerkers en medewerkers van de administraties van de verschillende beleidsniveaus. Zij pleegden overleg in de schoot van een speciaal hiervoor opgerichte Stuurgroep, een projectgroep, alsook een meer juridische georiënteerde werkgroep. Deze vergaderingen staan onder leiding van de Beleidscel van de federale Minister van Mobiliteit. Voor het Vlaamse bestuursniveau nam de beleidscel van het beleidsdomeinen Mobiliteit en Openbare Werken deel aan de Stuurgroep. Tijdens deze overlegmomenten werden zowel de praktische werkingsmodaliteiten van het centraal Fietsregister afgestemd alsook de meer juridisch-technische aspecten besproken (o.a. de impact van de bevoegdheidsverdelende regels en de naleving van de regelgeving bescherming persoonsgegevens).

UITEENZETTING VAN HET DOSSIER

a. Rol van de Gewesten en de federale Staat en vooropgestelde werking van het Centraal fietsregister

Waarom neemt de overheid het creëren en bijhouden van een centraal fietsregister op zich?

- Het register is belangrijk ter ondersteuning en promotie van de actieve mobiliteit en kan een bijdrage leveren aan een modal shift naar meer duurzame mobiliteit;
- Het reeds bestaande systeem met het graveren van het rijksregisternummer van de fietseigenaar heeft niet de beoogde effecten gehad en volstaat niet om eigenaars van fietsen te identificeren;
- Het is belangrijk dat de registratie publiek en gratis is;
- Het register bevat veel (gevoelige) gegevens van fietsers en fietsen
    - de overheid heeft als taak om gegevens van burgers te beschermen

    - er wordt een ‘level playing field’ gecreëerd, (niet één fietshandelaar of producent heeft een gigantisch voordeel door over zoveel gegevens van fietsen/fietsers te beschikken);
- Er bestaat een beveiligde en vertrouwde samenwerking met de ordediensten en justitie;
- De integratie met de federale authenticatiesystemen is voorzien.

De bedoeling is dat MyBike een open systeem is (met respect voor de bescherming van de persoonsgegevens), waar andere (commerciële en andere constructieve projecten rond fietsen) mee kunnen samenwerken om bijkomende toepassingen te ontwikkelen.

De invoering van een uniform landelijk fietsregistratiesysteem en de daarvoor noodzakelijke ontwikkeling van een Centraal fietsregister vereist de betrokkenheid van zowel de federale Staat als de Gewesten. Er dient hoofdzakelijk te worden gewezen op volgende bevoegdheden:

- Voor de federale Staat:
    - de regels van de algemene politie en de reglementering op het verkeer en vervoer krachtens artikel 6, § 4, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
    - de technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen krachtens artikel 6, § 4, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
    - de residuaire bevoegdheid bevoegd voor het beleid inzake opsporing en vervolging van inbreuken;
    - de residuaire bevoegdheid bevoegd voor de organisatie en het beleid van de politie.
- Voor de Gewesten:
    - de regels inzake vervoer krachtens artikel 6, § 1, X van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
    - de regels inzake de bescherming van het leefmilieu krachtens artikel 6, § 1, II van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De concrete werking van het landelijk uit te rollen nationale registratiesysteem omvat in essentie het aanbrengen van een scanbare sticker met een unieke code op het rijwiel. Het systeem waarbij een fiets het nummer van een persoon krijgt (rijksregisternummer) wordt dus vervangen door het toekennen van een uniek nummer aan een fiets. Het gebruik van een sticker in plaats van het graveren van het rijksregisternummer heeft meerdere voordelen: de fiets wordt niet beschadigd, we beschikken over accurate gegevens van de eigenaar en meer informatie over de fiets, ook bepaalde niet-politionele diensten kunnen de eigenaar bereiken (met respect voor de bescherming van de persoonsgegevens), niet iedereen kan het (privacygevoelige) rijksregisternummer van de eigenaar zien, betere coördinatie van behandelen van een fietsdiefstal en uniforme werking in alle gemeenten en politiezones.

Het proces van de aanvraag tot en met het bekomen van deze sticker zal worden gerealiseerd door de Gewesten. De registratie is voor de burger toegankelijk via een website die de burger doorverwijst naar een van de drie pagina’s van de Gewesten. De Gewesten staan ook in voor de helpdesk-functie om de toegankelijkheid te verhogen. De gegevens die de Gewesten ontvangen naar aanleiding van de registratie van een fiets zullen terecht komen in het door de federale overheid opgericht centraal fietsregister (databank). Dit register wordt beheerd door de FOD Mobiliteit en Vervoer.

Elke fiets die in het Centraal fietsregister zal worden geregistreerd, zal een bepaalde status genieten (niet gestolen, gestolen geacht of gestolen). De essentie van het MyBike-registratiesysteem is dat iedereen de staat van een geregistreerde fiets zal kunnen controleren door het scannen van de unieke code die op de sticker staat, bijvoorbeeld bij de tweedehandse aankoop van een fiets.

In latere ontwikkelingsfasen van het Mybike-registratiesysteem zal tevens voorzien worden in een connectie met de Politie zodat bij aangifte van diefstal en eventuele recuperatie een vlotte doorstroming van gegevens kan plaatsvinden tussen alle betrokken overheidsdiensten en de burger. In de toekomst is ook samenwerking mogelijk met depots waar teruggevonden fietsen zullen kunnen worden gestald en opgehaald worden door de rechtmatige eigenaar van de fiets.

De betrokken overheden voorzien een coördinatiecomité op te richten, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Federale overheid en de Gewesten. Dit comité heeft als taak afspraken te maken over de werking van het MyBike-systeem, onder meer over de toegang tot de data die worden verzameld en bewaard in het Centraal fietsregister.

b. Situering van het Samenwerkingsakkoord

Om de samenwerking tussen de verschillende overheden vorm te geven, alsook de eigenlijke regels rond de werking en het beheer van het Centraal fietsregister en het MyBike-registratiesysteem te omschrijven, wordt een wetgevend samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de drie Gewesten gesloten. De keuze voor een wetgevend samenwerkingsakkoord kwam tot stand na het inwinnen van een extern juridisch advies en bespreking binnen de eerder aangehaalde juridische werkgroep.

Het voorliggend Samenwerkingsakkoord betreft een vrijwillig te sluiten wetgevend Samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92bis, §1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het vrijwillig karakter van het Samenwerkingsakkoord vloeit voort uit het feit dat voorliggende samenwerking niet wordt geviseerd door een van de in de artikelen 92bis, §2-§4undecies en artikel 92bis/1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen omschreven verplichte samenwerkingsvormen. Het wetgevend karakter van voorliggend samenwerkingsakkoord stamt voort uit het feit dat het op te zetten MyBike-fietsregistratiesysteem en het Centraal fietsregister de betrokken overheden bezwaren. Als gevolg van dit wetgevend karakter zal het voorliggend Samenwerkingsakkoord na sluiting tussen de betrokken overheden tevens instemming behoeven van hun respectieve wetgevende vergaderingen.

Bij het vastleggen van de inhoud van het voorliggend Samenwerkingsakkoord werd geopteerd om een zo breed mogelijk kader uit te werken (lees: de diverse te regelen deelaspecten in de eigenlijke tekst van het samenwerkingsakkoord op te nemen). Deze keuze komt voort uit het principe dat de betrokken partijen in beginsel geen verdere uitvoeringsmaatregelen hoeven te nemen - dan wel deze tot een minimum te beperken - zodat de beoogde eenvormigheid van het registratiesysteem gegarandeerd is. Toch zullen nog enkele andere documenten worden opgesteld om de meer praktische aspecten van het te regelen (o.a. een huisreglement voor het coördinatiecomité, een praktische handleiding voor de gebruikers, praktische afspraken op het vlak van de gegevensbescherming).

De concrete inhoud van het samenwerkingsakkoord kan kernachtig als volgt worden samengevat:

- Titel I: Algemene bepalingen
  - Definiëring van de diverse termen;
  - Bepaling van de territoriaal bevoegde overheid.
- Titel II: Centraal fietsregister
  - Oplijsting van de diverse doeleinden van het Centraal Fietsregister;
  - Taakverdeling tussen de gewestelijke en federale overheden rond de werking van het MyBike-platform en het Centraal fietsregister;
  - Procesomschrijving van het fietsregistratiesysteem en het gebruik en de modaliteiten van de sticker;
  - Bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens verbonden aan de werking van het Centraal fietsregister;

- Vastleggen van de samenwerkingsmodaliteiten tussen de betrokken partijen middels de oprichting van een coördinatiecomité.
- Titel III: Verdeling van de kosten
- Titel IV: Slotbepalingen

Naar aanleiding van het stuurcomité van 8 maart 2023, wordt voorzien in diverse wijze van stickerdistributie, evenwel steeds na goedkeuring door het coördinatiecomité (zoals reeds was voorzien in artikel 10, §2 van het samenwerkingsakkoord).

De bewaartermijn in artikel 25 wordt gelijkgeschakeld met de termijn in artikel 26, §1. De termijn van 1 jaar is geënt op de best practices uitgezet door de European Data Protection Board in de "Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679".

In het voorliggende samenwerkingsakkoord zijn enkele bijkomende wijzigingen gebeurd op basis van de adviezen van de MORA en de VTC (in de artikelen 1, 4, 9, 11, 18 en 24 tot en met 26). Bij de bespreking van de respectievelijke adviezen onder punt 1.B van deze nota aan de Vlaamse Regering wordt stilgestaan bij de relevante inhoudelijke aanpassingen in deze artikelen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Ter zake kan worden verwezen naar de nota waaraan de Vlaamse Regering op 27 januari 2023 haar eerste principiële goedkeuring verleende (VR 2023 2701 DOC.0076-1).

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de personeelsbehoeften en/of-budgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring wordt het instemmingsdecreet ingediend in het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

//

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 26 april 2023 tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister;

4° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten het voormelde voorontwerp van decreet, het bijbehorende samenwerkingsakkoord van 26 april 2023 tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het voorontwerp van decreet over de instemming met het samenwerkingsakkoord van 26 april 2023 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van een centraal fietsregister en de bijbehorende memorie van toelichting;
- het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van het Centraal fietsregister;
- het advies van de Raad van State nr. 73.525/VR van 15 juni 2023